

Overheid, denk in mogelijkheden! Ombudsman: praktijk voor burgerinitiatief weerbarstig

Bianca woont haar hele leven al in een volkswijk. Als gevolg van de crisis ziet ze in 2014 de werkloosheid in haar wijk toenemen. Door financiële problemen kunnen mensen hun huisdieren niet goed voeden en verzorgen. Zo ontstaat het idee van de Dierenvoedselbank.

De sporthal in het dorp wordt opgedoekt en de gemeente stelt geen middelen meer ter beschikking. Inwoners zijn bang dat dit het einde zou betekenen van de actieve sportverenigingen en nemen het initiatief om zelf een sporthal te laten bouwen en beheren.

Drones met camera's die bij je naar binnen gluren. Het gebeurt mevrouw Haverkamp regelmatig en daar voelt ze zich niet prettig bij. Dit brengt mevrouw Haverkamp op een idee: zou het niet handig zijn om in de buurt een whatsapp groep te starten? Een soort digitale buurtwacht. Dan kan de buurt elkaar waarschuwen als er zich een verdachte situatie voordoet.

Burgers ontplooiën steeds vaker zelf initiatieven op terreinen waar voorheen de overheid een taak op zich nam: burgers die zelf de publieke ruimte inrichten, de veiligheid in de wijk bewaken, de opvang van asielzoekers op zich willen nemen of het vervoer van de ouderen uit het dorp naar het ziekenhuis zelf ter hand willen nemen. Dat levert voor de overheid nieuwe uitdagingen en vraagstukken op. Hoe kun je bijvoorbeeld burgerinitiatieven ruimte geven voor eigen ideeën, maar hen ook voldoende faciliteren? En hoe zorg je ervoor dat je initiatieven serieus neemt, maar ook rekening houdt met de belangen van andere inwoners. Gemeenten en andere overheidsinstanties zoeken naar nieuwe werkwijzen om invulling te geven aan hun rol. Met dit onderzoek geeft de ombudsman aan wat burgers van de overheid mogen verwachten en heeft daarvoor uitgangspunten vastgesteld.

Reinier van Zutphen: 'Burgerinitiatieven die vol enthousiasme bij de overheid aankloppen, verwachten dat die overheid ruimte biedt, faciliteert en meedenkt. Ik zie aan beide kanten veel goede wil, toch blijkt de praktijk nog weerbarstig. De overheid zou meer in mogelijkheden moeten denken en niet in regels en drempels. Koester burgerinitiatieven, want ze geven blij van heel betrokken inwoners!'

Uitgangspunten

Om aan te sluiten bij een burgerinitiatief, mag van de overheid verwacht worden dat deze zich uitnodigend opstelt. Dit houdt in dat de overheid ervoor zorgt dat de organisatie dusdanig is dat het voor een burgerinitiatief gemakkelijk is om vanuit de eigen plannen te werken.

De ombudsman komt tot de volgende uitgangspunten voor behoorlijk overheidsoptreden bij burgerinitiatieven:

Een constructieve houding

- Oplossingsgerichte houding
- Hulp en ondersteuning op maat
- Gepaste rolverdeling

Optreden als één overheid

- Er is een duidelijk aanspreekpunt
- Burgerinitiatieven worden niet van het kastje naar de muur gestuurd
- De overheid spreekt met één mond

Heldere en kenbare keuzes

- Actieve informatie over de mogelijkheden
- Helderheid over de mogelijkheden van de gemeente
- Helderheid over de voorwaarden

Aanbevelingen Nationale ombudsman:

De ombudsman roept overheidsinstanties op om na te gaan hoe het er bij hen voor staat en te bekijken wat er in de organisatie nodig is om burgerinitiatieven serieus te nemen. Om de genoemde uitgangspunten voor burgerinitiatieven in de praktijk te brengen, beveelt de ombudsman het volgende aan:

 Maak de tussenstand op

 Zet alle neuzen in de organisatie in dezelfde richting

 Geef speelruimte aan medewerkers

 Zorg voor een uitnodigende houding van alle medewerkers

 Wees alert op signalen

Noot voor de redactie

Het rapport is te vinden via: www.nationaleombudsman.nl/burgerinitiatief

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Sharon Bartels, 06 – 11 34 58 16.

Kijk voor meer nieuws, rapporten en achtergrondinformatie op www.nationaleombudsman.nl en volg de Nationale ombudsman op Twitter: www.twitter.com/nat_ombudsman.